

..... فارسی و نگارش

ماه	شماره هفته	تاریخ	صفحات کتاب	شماره مفاهیم کلیدی درس
مهر	۱	۰۷/۰۷	۱۳ تا ۸	۱۰ تا ۱
	۲	۰۷/۱۴	۱۷ تا ۱۴	۱۷ تا ۱۱
	۳	۰۷/۲۱	۲۲ تا ۱۸	۲۵ تا ۱۸
	۴	۰۷/۲۸	۲۸ تا ۲۳	۲۹ تا ۲۶
آبان	۵	۰۸/۰۵	۳۵ تا ۳۰	۴۱ تا ۳۰
	۶	۰۸/۱۲	۴۱ تا ۳۶	۴۸ تا ۴۲
	۷	۰۸/۱۹	۴۷ تا ۴۲	۵۷ تا ۴۹
	۸	۰۸/۲۶	۵۲ تا ۴۸	۶۱ تا ۵۸
آذر	۹	۰۹/۰۳	۵۸ تا ۵۳	۷۲ تا ۶۲
	۱۰	۰۹/۱۰	۶۱ تا ۵۹	۷۶ تا ۷۳
	۱۱	۰۹/۱۷	۶۶ تا ۶۲	۸۵ تا ۷۷
	۱۲	۰۹/۲۴	۷۲ تا ۶۷	۸۹ تا ۸۶
دی	۱۳	۱۰/۰۱	۷۶ تا ۷۳	—
	۱۴	۱۰/۰۸	۷۸ و ۷۷	—
	۱۵	۱۰/۱۵	مرور	—
	۱۶	۱۰/۲۲	آزمون	—
بهمن	۱۷	۱۰/۲۹	۸۴ تا ۸۰	۹۵ تا ۹۰
	۱۸	۱۱/۰۶	۸۷ تا ۸۵	۱۰۳ تا ۹۶
	۱۹	۱۱/۱۳	۹۱ تا ۸۸	۱۰۹ تا ۱۰۴
	۲۰	۱۱/۲۰	۹۳ و ۹۲	۱۱۰
اسفند	۲۱	۱۱/۲۷	۹۷ تا ۹۴	۱۱۹ تا ۱۱۱
	۲۲	۱۲/۰۴	۱۰۲ تا ۹۸	۱۲۴ تا ۱۲۰
	۲۳	۱۲/۱۱	۱۰۵ و ۱۰۴	۱۳۱ تا ۱۲۵
	۲۴	۱۲/۱۸	۱۰۷ و ۱۰۶	۱۳۶ تا ۱۳۲
فروردین	۲۵	۱۲/۲۵	۱۱۱ تا ۱۰۸	۱۳۷ تا ۱۳۷
	—	۰۱/۰۵	—	—
	—	۰۱/۱۱	—	—
	۲۶	۰۱/۱۷	۱۱۴ تا ۱۱۲	۱۵۴ تا ۱۴۸
اردیبهشت	۲۷	۰۱/۲۴	۱۲۲ تا ۱۱۵	۱۵۹ تا ۱۵۵
	۲۸	۰۱/۳۱	۱۲۹ تا ۱۲۴	۱۷۰ تا ۱۶۰
	۲۹	۰۲/۰۷	۱۳۴ تا ۱۳۰	۱۷۶ تا ۱۷۱
	۳۰	۰۲/۱۴	۱۴۰ تا ۱۳۵	۱۸۴ تا ۱۷۷
خرداد	۳۱	۰۲/۲۱	مرور	—
	۳۲	۰۲/۲۸	آزمون	—

بودجه‌بندی هر کلاس یا هر کتاب با توجه به شرایط منطقه بسته می‌شود و هر آموزگار ممکن است با توجه به شرایط کلاسی خود بودجه‌بندی خاصی را در نظر بگیرد. بودجه‌بندی‌های کاکو پیشنهادی است.

آفرینش

فصل ۱

آفریدگار زیبایی

درس ۱

شماره شصتیم

فارسی و نگارش

شماره فصل

مفاهیم کلیدی درس

۱) خداشناسی	۲) تقویت مهارت خواندن
۳) تقویت مهارت گوش کردن	۴) تقویت مهارت گفتن
۵) معنی و مفهوم واژگان ستایش	۶) معنی و مفهوم ابیات ستایش
۷) تاریخ ادبیات «پروین دولت آبادی»	۸) شناخت آفریدگار با دقت در طبیعت و زیبایی‌های آن
۹) معنی و مفهوم واژگان درس	۱۰) معنی و مفهوم بیت «برگ درختان سبز ...»
۱۱) شبکه‌ی مفهومی میان واژه‌ها	۱۲) مروری بر بندنویسی و اصول آن
۱۳) تاریخ ادبیات سعدی	
۱۴) اشاره به فرا رسیدن فصل پاییز و درک مفهوم کلی ابیات شعر «خبر داغ»	
۱۵) حفظ شعر	۱۶) معنی و مفهوم واژه‌های شعر
۱۷) تاریخ ادبیات شکوه قاسم‌نیا	

مفاهیم آموزشی

معنی واژه‌های درس

* آویخت:	آویزان کرد.	* پذیرفت:	قبول کرد، به عهده گرفت.
* ارغوانی:	رنگ قرمز مایل به بنفش	* پُر مهر:	دوست داشتنی، گرم و دلنشین
* از پس:	از پشت	* تاب نیاوردند:	تحمل نکردند، طاقت نیاوردند.
* انبوه:	بسیار، زیاد، فراوان	* تصمیم گرفتن:	قصد نمودن، اراده کردن
* برکه:	گودی کوچک و کم عمقی از زمین که در آن آب جمع شده باشد، آبگیر	* جلا دادن:	شکاف و پاکیزه کردن، صاف و براق کردن
		* جهان افروز:	روشن کننده‌ی جهان

چهارم دبستان

شماره مفاهیم

۱۱

فارسی و نگارش

شماره فصل

۱

* گلگون: سرخ رنگ، به رنگ گل سرخ

گودال: چاله

مزارع: جمع مزرعه، زمین های کشاورزی

معرفت: شناخت

مهاجر: هجرت کننده

نخست: ابتدا، اول

* نشانید: گذاشت، قرار داد.

* نیلی: رنگ آبی تیره، کبود رنگ ۹

* چیره دست: ماهر، زبردست، استاد

* داوری: قضاوت کردن

* دل انگیز: زیبا، جالب

* زینت داد: آراست، تزیین کرد.

شروع: آغاز

* شگفت انگیز: تعجب آور، عجیب و غریب

* غوک: قورباغه

* قشر: لایه، پوسته

● معنی واژه های بخوان و حفظ کن «خبر داغ»

* پهنه: میدان، سطح

* تپید: جنبید، حرکت کرد، بی قرار شد

* رمه: گله

سار: پرنده ای کوچک و سیاه رنگ و

خوش آواز

گریخت: فرار کرد ۱۶

● معنی بیت مهم درس

برگ درختان سبز در نظر پوشیار هرورقش دفتری است معرفت کردگار

در نگاه انسان آگاه، برگ درختان هم مانند برگه ی دفتری است که در آن درس خداشناسی نوشته شده است. (همه ی

پدیده ها راهی برای شناخت خداست.) ۱۰

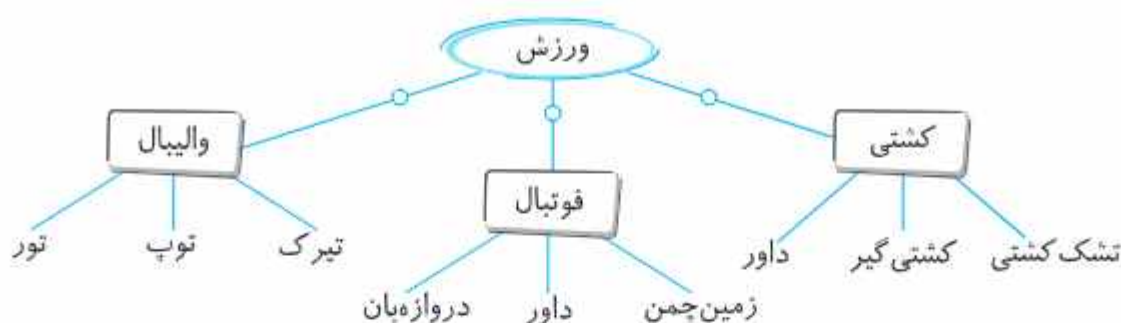
● واژه آموزی

شبکه ی مفهومی

در سال گذشته، با شبکه ی مفهومی آشنا شدید. شبکه ی مفهومی یا معنایی، مجموعه ای از واژگان است که با هم ارتباط

معنایی یا مفهومی دارند. ۱۱

● نگارش

بندنویسی

در سال گذشته، با بندنویسی آشنا شدید؛ **بند**، مطلب کوتاهی است که از چند جمله‌ی مربوط به هم ساخته شده است و درباره‌ی یک موضوع صحبت می‌کند. در بندنویسی، اولین و مهم‌ترین گام «انتخاب موضوع» است. چون بند کوتاه است، نوشتن درباره‌ی یک موضوع کلی، در یک بند ممکن نیست؛ بنابراین باید موضوع کلی را به موضوع‌های کوچک‌تر تقسیم کرد؛ برای مثال موضوع کلی «عید» را می‌توان به موضوع کوچک‌تر «عید نوروز» تقسیم کرد.

نکته انتخاب موضوع کوچک، از **پراکندگی مطالب بند** جلوگیری می‌کند.

پس از انتخاب موضوع کوچک‌تر، باید جمله‌ی موضوع را بنویسید. توجه داشته باشید جمله‌هایی که در ادامه‌ی جمله‌ی موضوع می‌نویسید، باید در تکمیل جمله‌ی موضوع نوشته شوند. ۱۲

● تاریخ ادبیات

پروین دولت‌آبادی: از شاعران کودک و نوجوان است. او در سال ۱۳۰۳ در خانواده‌ای فرهنگی در اصفهان به دنیا آمد و تصمیم گرفت سرپرستی و تربیت کودکان پرورشگاه را بپذیرد. اشعار او برای بچه‌ها جنبه‌ی سرگرمی دارد. از آثار او می‌توان به کتاب‌های «بر قالی ابرها»، «آتش و آب» و ... اشاره کرد. ۷

شکوه قاسم‌نیا: از نویسندگان شناخته شده در حوزه‌ی ادبیات کودک و نوجوان است. در سال ۱۳۳۶ در تهران به دنیا آمد و تاکنون نزدیک به ۵۰۰ ترانه و داستان برای کودکان

سروده و نوشته است. ۱۷

تمرین ۳

درست نادرست

الف درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- ۱- در جمله‌ی «بهار غوک را در برکه نشانید.» معنی واژه‌ی «غوک» قورباغه است. ☐ درست ☐ نادرست
- ۲- مخالف واژه‌ی «ضخیم»، «کُلفت» است. ☐ درست ☐ نادرست
- ۳- «زمستان» و «درختان» هر دو واژه‌های جمع هستند. ☐ درست ☐ نادرست

ب جاهای خالی را پر کنید.

۴- از بین واژه‌های داخل کادر، واژه‌ی درست برای هر جمله را انتخاب کنید و در جای مناسب بنویسید. (دو واژه اضافه است.)

کوچ کننده - نظر - خورشید - مناظر - ناظم

الف) هم خانواده‌ی واژه‌ی «منظره» _____ و _____ می‌شود.

ب) با توجه به متن درس، «جهان افروز» ویژگی _____ است.

پ جور کنید.

۵- طبق الگوی «هم خانواده ← رنگ قرمز - متضاد ← رنگ آبی - هم معنی ← رنگ نارنجی» واژه‌ها را به یکدیگر وصل کنید.

الف) داوری	●	کم	●
ب) انبوه	●	قضاوت کردن	●
پ) معرفت	●	پوسته	●
ت) قشر	●	عارف	●

۶- واژه‌های داخل کادر را در دو دسته، طبقه‌بندی کرده و نامی زیبا برای هر دسته انتخاب کنید.

صنوبر - نرگس - چنار - آفتاب‌گردان - لاله - بید - کاج - زُر

«_____» «_____»

_____ (۱) _____ (۱)

_____ (۲) _____ (۲)

_____ (۳) _____ (۳)

_____ (۴) _____ (۴)

شماره صفحات

فارسی و نگارش

شماره فصل

۱

ت گزینہ‌ی درست را با علامت ✓ مشخص کنید.

۷- در بین گزینه‌های زیر، در کدام گزینه، یک واژه با بقیه‌ی واژگان آن گروه ارتباط معنایی ندارد؟

(۱) زرد - قرمز - نارنجی (۲) سیب - پرتقال - تربچه (۳) سرد - گرم - معتدل (۴) خواهر - برادر - مادر

۸- رابطه‌ی مفهومی شعر «ستایش خدا» و درس «آفریدگار زیبایی» در کدام گزینه به خوبی بیان شده است؟

(۱) در هر دو به آفرینش فصل‌ها اشاره شده است.

(۲) هر دو به ما درس خداشناسی می‌دهند.

(۳) در هر دو به زیبایی فصل‌ها اشاره شده است.

(۴) هر دو درس بر شکرگزاری همه‌ی موجودات از خداوند تأکید شده است.

۹- هم‌خانواده‌ی واژه‌های «سطح - نقش - قشر - اثر» به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(۱) سطوح - نقشه - لایه - مؤثر (۲) مسطح - نقاش - اقشار - مؤثر

(۳) صاف - نقاش - مقشور - تأثیر (۴) مسطوح - منقوش - اقشار - دلیل

۱۰- کدام گزینه نادرست است؟ (متن‌بخوان معلمان برگزیده)

(۱) گلگون، خاکستری و طلایی از گروه رنگ‌ها هستند.

(۲) واژه‌های «بندگان، مزارع و حشرات» جمع هستند.

(۳) ناصر کشاورز، پروین دولت‌آبادی و سعدی از گروه شاعران هستند.

(۴) واژه‌های «جلا دادن» با «بِزاق کردن» و «انبوه» با «کمی» هم‌معنی هستند.

۱۱- شعر زیر بر چه معنا و مفهومی تأکید دارد؟

«برگ درختان سبز در نظر هوشیار
هر ورقش دشری است معرفت‌گردگار»

(۱) زیبایی آفرینش و طبیعت (۲) دقت نظر خردمندان و خداشناسان

(۳) شناخت خدا با مشاهده‌ی طبیعت (۴) آشکار شدن راز طبیعت

ت به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۱۲- متن زیر را با دقت بخوانید سپس واژه‌های جمع را مشخص کنید و نشانه‌های جمع آنها را با رنگ قرمز پررنگ کنید.

«من آرزوهای زیادی دارم؛ به اندازه‌ی کل دنیا که هر کدام رنگی دارند. شاید بتوانم به همه‌ی آنها برسیم؛ اما همیشه

نرسیدن‌ها به معنی نشدن‌ها نیست. شناخت ستارگان، درختان و حشرات یکی از آرزوهای من است.»

شماره مشخص

فارسی و نگارش

شماره فصل

چهارم دبستان

۱۳- متن زیر را با دقت بخوانید و مانند نمونه واژه‌هایی را که با هم ارتباط معنایی دارند، پیدا کنید و بنویسید.

در فصل‌های تابستان، بهار، پاییز و حتی زمستان در طبیعت گل‌های زیبایی دیده می‌شوند که روح آدمی را نوازش می‌دهند؛ مثل نرگس، یاس، محمدی و میوه‌های خوشمزه‌ای هم در هر فصل وجود دارد که سرشار از ویتامین بوده و برای بدن مفید است؛ مثل پرتقال، سیب، گلابی و ما با وجود این نعمت‌ها باید شکرگزار خداوند باشیم.

فصل ← تابستان ، بهار ، پاییز ، زمستان

←

←

۱۴- با توجه به بیت و عبارت زیر، به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید.

(خراسان جنوبی - محرم‌شهر شهید چمران - ۹۸)

الف) بیت زیر را به نثر روان برگردانید.

«برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر درفش دفتری است معرفت کردگار»

ب) مفهوم بخش رنگی را بنویسید.

بر شاخه‌های درختان میوه آن قدر سیب و گلابی آویخت که شاخه‌ها تاب نیاوردند.

شماره مفاهیم

فارسی و نگارش

شماره فصل

۱۵- واژه‌های ردیف «الف» را در یک جمله و واژه‌های ردیف «ب» را در یک جمله به کار ببرید.

الف	چشم	خاکستری	ابر
ب	نرگس	بهار	نقاشی

جمله‌ی «الف»:

جمله‌ی «ب»:

۱۶- جمله‌ی ناقص زیر را تا سه سطر ادامه دهید سپس یک واژه را از بندتان به دلخواه انتخاب کنید و برای آن یک

شبکه مفهومی بسازید.

اگر بین خانه‌ها دیوار نبود، ...

۱۷- با توجه به شعر «خبر داغ»، به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

الف) جاهای خالی را کامل کنید.

خبری داشت کلاغ / _____ / برگ‌ها تکتک ریخت / _____ / سار از شاخه پرید / _____ /

گفت با سبزه و گل / _____

ب) منظور از سر و دوش چیست؟

پ) خبر داغ کلاغ چه بود؟

شماره مشاخص

فارسی و نگارش

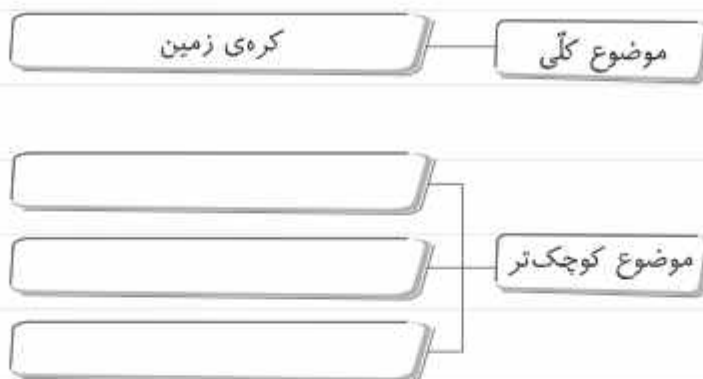
شماره فصل

چهارم دبستان

۱۸- درباره‌ی موضوع «کره‌ی زمین» فکر کنید سپس آن را به موضوع‌های کوچک‌تر تقسیم کنید.

مفاهیم تکمیلی شما

خودتو ارزیابی کن

محتوای بیشتر

درس ۲ کوچ پرستوها

مفاهیم کلیدی درس

- ۱۸) معرفی یکی از شگفتی‌های عالم خلقت
- ۱۹) تقویت مهارت خواندن
- ۲۰) تقویت مهارت گوش کردن
- ۲۱) تقویت مهارت گفتن
- ۲۲) معنی و مفهوم واژه‌های درس
- ۲۳) مفهوم عبارت «پند برای تو مثل پاشیدن دانه در زمینی است که گیاهی در آن رشد نمی‌کند.»
- ۲۴) کاربرد نشانه‌ی «.» در جمله
- ۲۵) تشخیص موضوع کلی و موضوع کوچک‌تر با توجه به جمله‌ی موضوع
- ۲۶) توصیف پروردگار عالم و درک متن بخوان و بیندیش «در جست‌وجو»
- ۲۷) معنی و مفهوم واژه‌های بخوان و بیندیش
- ۲۸) معنی و مفهوم واژه‌های حکایت «قوی‌ترین حیوان جنگل»
- ۲۹) آشنایی با مثل «دست بالای دست بسیار است.»

شماره مفاهیم

فارسی و نگارش

شماره فصل

آزمون دی ماه شماره می (۱)

الف گزینه‌ی صحیح را انتخاب کنید.

۱- در مصرع «زاغکی، قالب پئیری دید» فعل کدام است؟

(۱) زاغک (۲) قالب (۳) پنیر (۴) دِید

۲- در کدام گزینه به ترتیب هم خانواده‌ی کلمات «حضور - گرم» آمده است؟

(۱) ناظر - کریم (۲) حضرت - بخشش (۳) ناظر - بخشش (۴) محضر - اکرم

۳- بیت زیر اشاره به کدام صفت حضرت علی (ع) دارد؟

بروای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدای

(۱) کرم و بخشش (۲) عدالت (۳) قدرت (۴) ثروت

ب واژه‌های مخالف را به هم متصل کنید. (یک کلمه در ستون «ب» اضافه است).

(الف) پامداد غرب خشنود طلوع پردبار

(ب) اندوهگین ارغوانی شبانگاه خاور عجله غروب

پ به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۴- در جمله‌های زیر دور کلمه‌ی درست خط بکشید.

- احمد از مغازه آمد و (قضا - غذا) خورد.

- پس از بارندگی مقداری آب در (حیات - حیاط) جمع شد.

- (خوار - خار) گل در دستم فرو رفت.

۵- کلمات زیر را با حروف مناسب کامل کنید.

مَثَلٌ لَمَّا انْتَارَ نَشَأَ مَعَرَتْ

۶- کلمات «باغچه - مسجد - کشتی - آموزگار - اقامت - مکتب - حکیم» را به ترتیب حروف الفبا مرتب کنید.

۷- منظور از ضرب المثل‌های زیر چیست؟

(الف) دست بالای دست بسیار است.

(ب) جوینده، یابنده است.

۸- کلمات به هم ریخته را مرتب کنید و جمله بسازید.

هندوستان - روزی - تصمیم - بازرگان - به - گرفت - کند - سفر

۹- در جای خالی علایم نگارشی مناسب بگذارید.

حاکم گفت _____ پسر جان _____ اگر تو الاغ را ندیده‌ای _____ چطور نشانی‌هایش را دادی _____.

۱۰- معنی بیت‌های زیر را بنویسید.

بهر جز از علی که گوید به پسر که قاتل من چرا سیر توست اکنون به اسیر کن معاد را
کرد بازرگان تجارت را تمام باز آمد سوی منزل شادکام

۱۱- با استفاده از کلمات زیر جاهای خالی را در جمله‌های زیر کامل کنید. (استقبال، حاکم، می‌لنگید)

- پسر را پیش _____ برد.

- پای راستش _____ و بار گندم می‌برد؟

- هر یک از ما لحظه شماری می‌کردیم که روز _____ کی می‌رسد؟

۱۲- «نقره می‌تواند ششصد و پنجاه میکروب را از بین ببرد و یک ضد عفونی کننده‌ی قوی است.»

این متن علمی است یا ادبی؟ _____ چرا؟

۱۳- براساس داستان درس ارزش علم به ترتیب جمله‌ها را مرتب کنید. (افسر صادقی)

☐ حکیم سرگرم تعلیم جوانان شد.

☐ کشتی در توفان چند تکه شد و مسافران در میان امواج گرفتار شدند.

☐ حکیم نجات یافت و بر روی ماسه‌های نرم کنار دریا می‌نوشت.

☐ او در کشتی به زندگی مردمان فکر می‌کرد و شادمان بود.

☐ وقتی چشم باز کرد خود را در ساحلی دور تنها دید.

☐ در روزگار قدیم حکیمی قصد سفر کرد.

۱۴- در رابطه با یکی از موضوعات زیر دو بند بنویسید.

آهو کوچولو طوطی و بازرگان شهر ما